

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Letnična za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Predništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v četrtek, dne 20. aprila 1933.

Štev. 46.

Neverjetni nazori

Pred kratkim se je pri neki sodni poravnavi pripetilo, da je sodnik v razpravi izpodbijal navedbe upnikov z motivacijo, da trgovci vedno lažejo. Kot vajenci se morajo pričeti lagati, da prodajo blago in tako gre naprej do konca njih življenja. Sodniku je ta izjava le ušla in jo je tudi na odločen protest trgovcev preklinal, umaknil in bi jo najraje kar izbrisal, toda kljub temu preklicu je vendarle tako značilna za animoznost, ki vlada zlasti v inteligenčnih slojih proti trgovstvu in sploh gospodarskim krogom, da ji moramo posvetiti malo več pažnje.

Odveč je povdarjati, da je tista bajka o trgovcih, ki vedno lažejo, ne samo popolna izmišljotina, temveč tudi gladka nesmisel. Trgovci, ki bi govorili svojim kupcem neresnico, bi presneto klavirno odrezal. Prvič bi se mu morda neresnica že še obnesla, a drugič bi bila že nemogoča, ker bi kupec za vedno odšel od trgovca, ki ga je enkrat nalogal.

Ze celo pa velja ta resnica za naše razmere, kjer je bilo od nekdaj prostora le za solidno trgovino. Dostikrat se je sicer res že pripetilo, da so poizkušali pri nas svojo vedo razni nesolidni trgovci iz drugih krajev, ki so mislili, da morejo prodreti s še tako lažnim hvalisanjem svojega blaga, samo če je ta njih reklama dovolj hrupna in efektna. Pa kmalu so se morali prepričati o svoji zmoti in eden za drugim je moral pobrati svoja šila in kopta ter oditi, ker pri nas ni prostora za nesolidno trgovino.

In to je velika in častna zasluga našega trgovstva, ki je vedno visoko dvigalo prapor solidne trgovine in ki je ostalo v tem oziru vedno zvesto svojim lepim tradicijam. Zato so slovenski trgovci vedno učili svoje vajence, kako se spozna dobra kvaliteta blaga, zato so vedno zahtevali od svojih pomočnikov, da v tem oziru vplivajo tudi na kupce in zato slovenski trgovci nesolidnega blaga niso trpeli v svojih trgovinah. Dobro blago za pošteno ceno, to je bilo geslo slovenskih trgovcev in v izpolnjevanju tega gesla so postali veliki.

Samo par desetletij nazaj se je treba ozreti na razmere v naši trgovini in takoj je jasno, da so si mogli slovenski trgovci priboriti svoj današnji ugled in veljavo le zato, ker so bili vseskozi solidni trgovci, ki so mogli konkurirati tudi z najmočnejšimi konkurenti. Še pred petdesetimi leti je bila celo v Ljubljani skoraj vsa trgovina v nemških rokah, a danes je skoraj izključno v slovenskih. Kaj misli kdo, da so se Nemci umaknili prostovoljno ali iz kolegljalnosti do svojih slovenskih trgovcev? Menda vendar ni pričakovati tako neverjetne naivnosti! Nemški trgovci so se umaknili, ker so se morali umakniti, ker je prodajal slovenski trgovec ceneje in boljše, ker je bil tudi glede solidnosti v vsakem oziru kos nemškemu trgovcu. In to je bil tudi eden glavnih razlogov, da se v Sloveniji niso mogli udomačiti židovski trgovci, ker se pač tu ni dalo zaslužiti drugače ko s trdim delom in z velikimi napori.

Da pa si je slovenski trgovec pridobil to svojo solidnost, je v prvi vrsti zasluga njegove vzgoje, ki ga je vedno navajala k poštenju, solidnosti in izpolnjevanju strokovne naobrazbe. Kot vajence se je slovenski trgovec učil vedno, da poštenje največ velja in nikdar ni noben trgovec na slovenskem ozemlju učil svojega vajenca, da mora lagati. Tako abotne in vrhu tega neverjetno žaljive trditve more izreči samo človek, ki sploh nič ne ve o življenju trgovca ali ki ga je zavist, tista grda kranjska »fovšija«, tako prevzela, da ni več sposoben za objektivno resnico. Zato bi bili čisto upravičeni, da bi samo s prezirom prešli čez takšno neverjetno predrznost, če se ne bi v njej odkrivala vsa ona mizerna animoznost do gospodarskih slojev, ki se je nekateri kar ne morejo otresti.

Pravimo: mizerna, ker je že testimonium paupertatis, ker je neovrgljivo izpričevalo ubožnosti na duhu, ko se človek mesto argumenta poslužuje najbolj revnega instinkta. Je to posledica one revne miselnosti, ki ne prenese, da bi drugi imel kaj več, pa čeprav je vse to pridobljeno z delom. Je to ona domišljavost, ki meni, da mora nekateremu biti vse kar poklonjeno, ker si je že s tem, da je gladil hlače po šolskih klopih, pridobil vse privilegije uglednega gospoda. Kaj mar tem ljudem, da se v praktičnem življenju ne vrednoti vsako delo enako, kaj mar tem ljudem, da je zlasti po svetovni vojni nastalo čisto novo vrednotenje vseh dobrin! Tem ljudem je na srcu samo eno, namišljena ve-

ljava lastne osebe in pred to namišljeno veljavo naj bi se skril ves svet.

Za današnje čase so to že predpotopni nazori, ki so primerni le še za reakcionarce najslabše vrste. Za moderne ljudi pa je že davno dokazana resnica, da se težišče vsega javnega dela naslanja vedno bolj na gospodarske stanove in na njih delo. Za nas ta sprememba gotovo ni nič slabega, temveč nasprotno največja pridobitev, ker bo z gospodarskimi stanovi vred zavladalo v javnosti tudi načelo solidnega in poštenega dela, kar je bilo vedno geslo slovenskega trgovstva. In proti tej dokazani ugotovitvi je ona neverjetno drzna trditev o lažnivosti trgovstva samo nesramna kleveta, ki pade v vsem svojem obsegu na onega, ki jo je izrekel.

Pred kongresom Mednarodne trgovinske zbornice

Skupščina Jugoslovanskega nacionalnega odbora Mednarodne trgovinske zbornice

Pod predsedstvom Vase U. Jovanovića se je sestala v Beogradu druga redna skupščina Jugoslovanskega nacionalnega odbora mednarodne trgovinske zbornice. Po udanostni brzojavki se je takoj prešlo na dnevni red.

Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo uprave, ki je podalo obširen pregled zborničnega delovanja. MTK predstavlja dejansko Društvo narodov-gospodarskih krogov vsega sveta. Vsi ekonomski problemi se obdelujejo strokovnjaško v komitetih komore, ki prireja o njih ankete in zahteva o njih mnenja svojih nacionalnih odborov. Ti odbori pa grupirajo vse pomembne gospodarske organizacije svoje države in vzdržujejo zanje zvezo s komoro.

Zbornica je s svojim delovanjem dosegla, da se njeni elaborati sprejemajo kot stvarna dokumentacija pri reševanju gospodarskih problemov ne le na vseh gospodarskih konferencah, temveč tudi v Zvezi narodov.

Naše gospodarstvo se je organiziralo v svoj nacionalni odbor leta 1927 in odtlej nastopa kot enakovreden med drugimi organiziranimi državami. Po skromnih začetkih se je naš odbor postopno uveljavil in zmerom aktivneje sodeluje v zbornici glede vseh aktualnih vprašanj, zastopajoč interese našega gospodarstva in skrbeč da se vzdrži na mednarodnih tleh.

Poročilo uprave navaja historijat in razvoj nekaterih problemov, ki zahtevajo rešitve od državnega gospodarstva in M. T. K., da bi se odklonila ali vsaj ublažila rastoča svetovna kriza. Podrobno opisuje sodelovanje odbora v tej smeri.

Ker se je kriza najprej pojavila v državah Srednje Evrope, je zbornica lani ustanovila poseben odbor, ki se je bavil s problemi dunavskih dežel. Ta odbor je imel doslej nekoliko sestankov in pretresal vprašanja preferenciala za te države po Tardieujevem načrtu, vprašanja denarstva itd. Na sestanku v Innsbrucku sta predstavljala naš odbor gg. bivši minister za trgovino in industrijo Ivan Mohorić in odborov tajnik dr. St. Popović, na sestanku v Pešti pa je bil dr. V. Bajkić. Donavski odbor nadaljuje svoje delo.

Skupščina je soglasno sprejela to poročilo in prešla k drugi točki

VII. kongres M. T. K. na Dunaju

Vsako drugo leto ima zbornica svoj kongres, in sicer vsakokrat v drugi prestolnici. Ti kongresi predstavljajo zborovanje svetovnega gospodarstva, na njih se razpravljajo mednarodni gospodarski problemi, tu se določijo zbornici direktive za delovanje v dobi prihodnjih dveh let.

Letošnji kongres bo na Dunaju od 29. maja do 4. junija in je zbornica s tem ho-

tela pokazati svojo pozornost za podonavsko ozemlje.

Na dnevnem redu kongresa so mnoge točke, ki zanimajo našo državo. Ameriško gospodarstvo pošilja na te kongrese zelo močno delegacijo po nekaj stotin ekspertov, Anglija, Nemčija in Francija pa približno sto. Zastopano je gospodarstvo vseh držav. Naša udeležba je bila doslej dokaj skromna, letos pa bom že zaradi bližine Dunaja lahko bolje zastopani. Odboru se je prijavilo že 20 delegatov.

Skupščina je po tem poročilu sprejela sklep, da se takoj, ko dosepe dokumentacija M. T. K., sestanejo vsi delegati odbora in določijo naši govorniki, kakor tudi udeležba v komisijah.

Svet M. T. K. je prosil naš odbor, naj za enega med tremi govorniki o agrarnih problemih prijavi svojega strokovnjaka.

Spomenica za svetovno monetarno in ekonomsko konferenco

Pripravljalna komisija za mednarodno konferenco je v splošnem uporabila elaborat Mednarodne trg. zbornice. Ta je medtem že izdelala svoj definitivni predlog za svetovno konferenco in ga zdaj poslala tudi jugoslovanskemu odboru, da poda k predlogu svoje pripombe.

Ker obravnava predlog najkočljivejše aktualne gospodarske probleme, je skupščina izvolila ožji odbor, ki bo predlog proučil in sestavil pripombe v imenu našega nacionalnega odbora.

Sodelovanje v okviru Male antante

Pakt Male antante predvideva tudi tesnejše sodelovanje in skupne nastope gospodarskih predstavnikov vseh treh držav v mednarodnih forumih. Razen tega zahtevajo posli za razširitev ekonomskih vezi med državami Male antante mnogo študija in dela. Delegati so spoznali, da je najboljša, ako to delo prevzame naš nacionalni odbor, da stopi v stik s češkoslovanskim in romunskim odborom in da pripravi vse, kar bo potrebno.

Kakor naš, tako združujeta oba imenovana odbora vse močne gospodarske organizacije svoje države in je najnaravnejše, da ti odbori postanejo posvetovalne organizacije svojih vlad na tem gospodarskem področju.

Reorganizacija nacionalnega odbora

Tajnik odbora je podal referat o reorganizaciji, ki je potrebna zaradi vedno večjega pomena gospodarskih problemov, za tesnejše sodelovanje v teh vprašanjih in pa zaradi preustroja naših gospodarskih organizacij po novem obrtnem zakonu.

Skupščina je obravnavala to vprašanje

in ugotovila, da so za uspešno delo odbora potrebna večja finančna sredstva. Delo M. T. K. in odbora je koristno za vse naše gospodarstvo, dočim ni koristno nikomur neposredno.

Nasprotno pa je to delo strokovna naloga in okrog odbora treba zbrati veliko števil naših ekonomskih in finančnih veščakov. V tem smislu so se sprejeli sklepi, da se organizira odbor strokovnjakov za poedine probleme. Odbor bo zaprosil vse naše zbornice za udeležbo, da bi tako vse obvezne organizacije po zakonu o obrtnih postale članice nacionalnega odbora in ga delovno podprle. Na ta način postane nacionalni odbor naša najprezentivnejša gospodarska organizacija.

Skupščina je poslala na sejo sveta M. T. K. dne 7. aprila, sklicano za sestaviitev definitivnega memoranduma mednarodni monetarni in gospodarski konferenci in za pretres dnevnega reda pariškega kongresa, kot naše delegate gg. dr. S. Popovića, dr. V. Bajkića in tajnika beogradske zbornice S. Marodića.

Po poročilu o finančnem stanju odbora je skupščina sprejela računsko zaključke in proračun ter izdala razrešnico stari upravi, nakar so se pričele volitve za novo. Za predsednika je bil soglasno izbran dr. Marinković, bivši predsednik vlade.

V upravo so izvoljeni:

iz Beograda: M. Stojanović, predsednik obrtne zbornice; M. Stanojević, predsednik trg. zbornice, in V. U. Jovanović, predsednik industrijske zbornice;

iz Zagreba: V. Arko, veleindustrijalec; dr. M. Vrbanić, predsednik, in dr. A. Cuvaj, glavni tajnik trgovske industrijske zbornice;

iz Ljubljane: Ivan Jelačin, predsednik Zbornice, in I. Mohorić, glavni tajnik Zbornice za TOI;

iz Sarajeva: U. Berković, č. predsednik, in dr. V. Besarović, gl. tajnik trgovske industrijske zbornice;

iz Novega Sada: K. Miroslavljević, predsednik Zbornice za TOI;

iz Skoplja: Hadži-Dragi Patnogić, predsednik trgovske industrijske komore;

iz Splita: dr. S. Bošković, gen. tajnik trgovske industrijske zbornice;

iz Osijeka: R. Vilhajn, predsednik trgovske industrijske komore.

Predsedništvo sestavljajo razen dr. Marinkovića:

I. podpredsednik V. Arko;

II. podpredsednik V. U. Jovanović;

III. podpredsednik I. Jelačin in

IV. podpredsednik U. Berković.

Tajnik ostane dr. St. Popović, sekretar beogradske industrijske komore.

Izseljevanje iz Jugoslavije v letu 1932

Število izseljencev v čezmorske države je znašalo v letu 1932: 2454 (leta 1931. 4808).

Število povratnikov 6031 (l. 1931 8089). Največ izseljencev je šlo v Zed. države Sev. Amerike (1403), nato v Kanado (494), Argentino (249), Čile (97), Avstralijo (83). Vrnilo se jih je največ iz Zed. držav (3265), Argentinije (1088), Kanade (1057), Brazilije (179), Avstralije (133), Urugaja (121).

Število izseljencev v evropske dežele je znašalo 6642 (v letu 1931 10.560), število povratnikov 8209 (v letu 1931 10.046).

Največ jih je šlo v Francijo (1947), Turčijo (1433), Rumunijo (795), Nemčijo (507), Češkoslovaško (498), Avstrijo (360), Grško (320), Albanijo (289), Bulgarijo (179), Madjarsko (114).

Vrnilo se jih je največ iz Francije (4834), Belgije (876), Nemčije (541), Avstrije (399), Turčije (292), Češkoslovaške (263), Holandske (262), Rumunije (252), Grške (148), Bulgarske (122).

Adria prasek je boljši

Davčna politika in praksa

Poročilo zborničnega svetnika Jakoba Zadavca na plenarni seji Zbornice za 1933

(Konec.)

Skupni davek na moko

Moka, ki je ena najvažnejših življenjskih potrebščin, je z davkom na poslovni promet jako občutno obremenjena. Odkar se je uveljavil skupni davek, se je davčna postavka za moko vsako leto izpreminjala, da je bila kalkulacija jako težavna. Specijalno glede kruha je bil s skupnim davkom na moko prvotno obsežen tudi promet pekovic za navadni kruh in pecivo. Samo za pecivo, ki se mu dodaja mleko, sirovo maslo in sladkor itd., je znašal dodatni davek 0,5 %. Ob naslednji preureditvi skupnega davka na moko se je ta dodatni davek odpravil in je bil v skupnem davku obsežen promet vseh izdelkov iz moke (peciva, makaronov, rezancev itd.). Toda še ne po enem letu je finančna uprava izdelke iz moke znova obremenila z dodatnim davkom, ki pa znaša 3 %, skupno z drugimi že 11 %.

Pekovske organizacije so že ponovno opozorile ministrstvo financ na nevedržnost tega dodatnega davka, ki nikakor ne ustreza dejanskim razmeram. Prizadeti obrtniki nikakor ne morejo razumeti, da bi kar preko noči ne bil promet predelovalca

Adria prašek je boljši

več obsežen v skupnem davku na moko. Posebno se sklicujejo peki na avstrijski davek na poslovni promet, po katerem je prirojen naš skupni davek in navajajo, da znaša tam dodatni davek za kruh in testenine samo 1 %, dočim znaša pri nas 3 %. Peki in izdelovalci testenin kupujejo moko praviloma od producentov in prodajajo kruh po večini direktno konzumentom. Enako je tudi pri testeninah. Spričo malega števila faz, ki jih napravijo močni izdelki, smatrajo prizadeti obrtniki za neupravičeno, da se od njih zahteva dodatni davek v označeni izmeri.

V zadevi je nujno potrebno, da se zbornica ponovno zavzame za to, da se dodatni davek 3 % odpravi ali vsaj zniža na 1 %.

Prisilno izterjevanje davkov

Gospodarske neprilike se pri nas uveljavljajo v vedno večjem obsegu. Izterjevanje poslovnih terjatev je vedno težje, celo država ne izpolnjuje več redno svojih dolžnosti iz nabavnih pogodb. Denarni zavodi v vedno manjšem obsegu izplačujejo vloge, ki naj bi tvorile nekako železno rezervo za težke čase. Radi tega ni čudno, da davkoplačevalci ne morejo več zadostiti svojim obveznostim.

Davkoplačevalci se v tej zadregi obračajo na finančno upravo, da jim za odplačilo davčnih zaostankov dovoli davčne olajšave, na katere imajo po čl. 152 zakona o neposrednih davkih v upravičenih primerih pravico. Te prošnje se rešujejo ali negativno ali pa se dovoljujejo odlogi, odnosno plačilne olajšave v tako malenkostnem obsegu, da resno kot olajšava niti ne morejo priti v poštev.

Finančna uprava, posebno ministrstvo za finance očitno še vedno vztraja na svoječasni odredbi ministra za finance, da se olajšave za plačilo davčnih zaostankov vobče ne dovoljujejo.

Tako stališče je trajno nevzdržno, posebno pri nas, ko je obče znano, da skrbimo za plačilo predpisanih davkov. To posebno karakteristično kaže ugotovitev našega generalnega tajnika, ministra Mohoriča v Narodni skupščini, da odpade od celotnega davčnega zaostanka v državi v višini 2700 milijonov na našo banovino niti ne polnih 40 milijonov. Ako pri nas ljudje ne plačajo davkov, se to ne dogaja radi upornosti, nagajivosti ali iz katerega drugega razloga, ampak edino iz razloga, ker jih v sedanjih težkih časih ne zmorejo. To bi morala upoštevati tudi finančna uprava in se pri prošnjah za davčne plačilne olajšave ozirati na to, da si ohrani svoje davčne vi-re, na katere je navezana, in da jim ne odvzame eksistenčnih pogojev.

Zato bi bilo potrebno, da finančna uprava spričo sedanjih prilik uvideva prekaren položaj podjetništva in mu s primernimi olajšavami pomaga, da postopoma izpolni svoje davčne obveznosti. V sedanjih razmerah iz stališča dalekovidne finančne politike brezobzirnost in rigoroznost pri izterjevanju davčnih zaostankov gotovo nista umestni.

Rubež obrtniškega orodja

Mali obrtniki naložene davke vedno težje plačujejo in prihaja pri njih vedno pogostejše do rubeži. Tekom rubeži se dogaja, da posegajo davčne uprave po obrtniškem orodju, katerega se zarublja ne glede na to, da se davčna izvršba ne sme vršiti na orodje, potrebno za izvrševanje obrta, brez katerega davčni dolжник ne bi mogel služiti vsakdanje vzdrževalnine zase in za rodbino.

Dasi mora biti eksekucijskim organom ta predpis dobro poznan, ga enostavno ignorirajo in razpisujejo za obrtniško orodje tudi prodaje, ako davčni dolжник v nepoznanju zakonitih predpisov ni vložil v predpisanem roku pritožbe.

Proti takemu postopanju moramo odločno protestirati in zahtevamo, da se spoštujejo predpisi in se po njih postopa.

Davčno breme treba razdeliti sorazmerno

Temeljna zahteva davčne politike mora biti, da porazdeli davčna bremena sorazmerno na posamezne panoge. Če pogledamo sedanjo porazdelitev direktnih davkov, vidimo, da odpade n. pr. na zemljarino, dasi se 80 odstotkov našega prebivalstva bavi s poljedelstvom, v proračunu od celotnih dohodkov 1360 milijonov dinarjev, samo 458 milijonov dinarjev, torej komaj ena dobra tretjina. Že iz tega izvira, da je obremenitev ostalih stanov nesorazmerno jača.

Je pa še drugi moment, ki je prav odločilne važnosti in radi kojega postaja **poostrena praksa pri pridobitni in družbenem davku** za gospodarstvo usodna, to je, da služi ta odmera za podlago doklad, katerih višina kljub zmanjšanju proračunov v celoti še vedno presega državne davke. Na ta način postaja končni efekt obremenitve za obrtnike, trgovce in družbe tako znaten, da izziva v mnogih primerih resne težkoče in komplikacije. Abstrahiram pri tem od renitentnih davkoplačevalcev, ki razpolagajo z zadostnimi sredstvi, a nočejo pravočasno poravnati svojih obveznosti, mislim tu na one redne in vestne davkoplačevalce, ki so se brez lastne krivde vsled zamotanih poslovnih razmer znašli v težkočah, pri katerih bi bila primerna obzirnost umestna in opravičljiva, a po mojem globokem prepričanju tudi skladna z načeli in duhom davčnega zakona.

Sovjeti izvažajo največ v Anglijo

Kakor poročamo na drugem mestu, so se sovjeti vendarle ustrašili angleške grožnje, da bo vlada prepovedala vsak uvoz iz Rusije, če bodo obsojeni angleški inženjerji. Kako zelo more zadeti sovjetsko trgovino takšna prepoved, kažejo najbolj jasno te številke.

Anglija je leta	uvozila iz Rusije v milijonih funtov	izvozila v Rusijo v milijonih funtov
1924	19,7	3,8
1925	25,3	6,2
1926	24,1	5,8
1927	21,0	4,5
1928	21,5	2,1
1929	26,4	3,7
1930	34,2	6,7
1931	32,1	7,1

Sovjetska Rusija je torej bila v trgovini z Anglijo aktivna za 163,9 milijonov funtov. Z drugimi besedami se pravi to, da je bila Anglija tista, ki je dajala sovjetom valute in devize, s katerimi so mogli plačevati svoja naročila v tujini. Če so kljub tej ugodni trgovinski bilanci organizirali sovjeti moskovski proces, je to deloma vzrok njih notranjih težkoč, da morajo najti krivce za svoje neuspehe pri industrializaciji dežele, deloma pa slabo stanje njih financ, ker ne morejo plačati dolgov Angliji.

V vsem je namreč danes sovjetska Rusija dolžna Angležem 22 milijonov funtov, ki bi jih morala v kratkem plačati. Ker pa jih ne more, naj bi moskovski proces dosegel odložitev teh plačil. Odločen nastop angleške vlade pa je ta račun pokvaril in sovjeti so morali odnehati ali pa izgubiti angleški trg, ki je za nje najboljši od vseh trgov.

OBDAČENJE PO ZUNANJH ZNAKIH

Francoska finančna uprava namerava uvesti novost v fiskalnem sistemu, da uvede minimum obdačenja po zunanjih znakih. To naj bi zlasti zadelo one, ki so se znali izogniti plačanju dohodnine. Ti zunanji znaki so: najemnina, število služinčadi in avtomobilov. Če bi izdatki v te namene bili večji od prijavljenega dohodka, potem bi obdačile davčne uprave po novem minimumu. Proti tej nameri francoske finančne uprave pa je nastal velik odpor, ker da bi obdačevanje po zunanjih znakih ime-lo samo to posledico, da bi bogataši manj trošili. Nova davčna namera bi bila premija za težaviranje denarja. Tudi v času francoske revolucije se je skušalo na enak način dvigniti davčne dohodke, a se je doseglo le to, da so bili težko prizadeti srednji sloji, dočim so se bogataši izmuznili.

VEDNO MANJ AVTOMOBILOV UVAŽAMO

V zvezi z gospodarsko krizo se tudi stalno manjša uvoz avtomobilov. Tako smo uvozili

	osebni avtomobilov	tovornih avtomobilov
1. 1930	2078	537
1. 1931	1366	574
1. 1932	376	173

Leta 1930. smo izdali za uvožene avtomobile 827 milijonov dinarjev, a 1. 1932. samo še 142 milijona. Prav tako je padel tudi uvoz motociklov. Leta 1931. smo jih uvozili še 1001 v vrednosti 7,1 milijonov dinarjev, 1. 1932. pa samo še 331 v vrednosti 2,1 milijonov dinarjev.

UPORABA BONOV GRŠKE BANKE

Sporazum o plačilnem prometu med Jugoslavijo in Grško je stopil v veljavo meseca oktobra prošlega leta in poteče 15. maja t. l., ako se med tem ne podaljša. Na podlagi tega sporazuma prestanejo veljati po 15. maju t. l. boni Grške, ki se izdajajo izvoznikom kot 35% vrednosti izvoza in ki se smejo uporabiti izključno samo za uvoz blaga iz Grške. Po 15. maju t. l. se boni ne smejo več uporabiti za te svrhe. Po izdani naredbi se bodo pa smeli boni, ki bodo izdani v času od 15. aprila t. l. do 15. maja t. l. izjemoma uporabljati za plačanje uvoza iz Grške vključno do 15. junija t. l.

Ponudbe, poupraševanja

Češkoslovaška firma, ki izdeluje kompletne opreme za bolnice, sanatorije, ordinacije in laboratorije, išče zastopnika. — Češkoslovaška firma, ki izdeluje stroje za plisiranje, išče zastopnika. — Interesenti naj sporoče svoj naslov do konca aprila t. l. Konzulat RČS v Ljubljani.

BOLGARSKA IN INFLACIJA

Kakor v mnogih drugih državah, tako se tudi na Bolgarskem v zadnjem času množe glasovi, da treba povečati število bankovcev, ker bi se samo na ta način moglo premagati gospodarsko krizo, ki se je zlasti postrila vsled pomanjkanja gotovine. Proti temu pa je precej ostro nastopil list »La Bulgare«, ki pravi med drugim: Trditev, da trpi Bolgarska vsled pomanjkanja gotovine, ker da se je zmanjšal obtok bankovcev za 800 milijonov levov, je čisto brez podlage. Pozablja se namreč, da so se iz prometa potegnjeni bankovci po 5, 10, 20, 50 in 100 levov zamenjali s srebrnim denarjem. Srebrnega denarja pa se je izdajalo vedno več in tako je bilo leta 1930 srebrnega denarja za 260 milijonov pri skupnem obtoku bankovcev treh in pol milijard, leta 1931 je bilo srebrnega denarja že za 710 milijonov, vsega obtoka bankovcev za 3628 milijard, leta 1932 pa je bilo srebrnega denarja za 886 milijonov, pri le nekaj nad tri in pol milijardnem obtoku bankovcev. Iz tega sledi, da ne more biti govora o pomanjkanju gotovine in da bolgarska Narodna banka ne izvaja deflacijske politike. Padec cen je samo posledica svetovne agrarne krize in z izdajanjem novih bankovcev nikakor ni mogoče doseči večjih cen. To najbolj dokazuje Amerika, ki je povečala obtok bankovcev za 40 %, a vseeno ni mogla dvigniti cen. Bolgarska je že enkrat doživela težke izkušnje in ni treba, da bi jih doživela še enkrat. Bolgarskemu gospodarstvu se more pomagati le z zdravim finančno in valutno politiko.

IZ ZADRUŽNEGA REGISTRA

Objavljena je likvidacija Vodovodne za-druge v Vašah pri Medvodah.

Po svetu

Herriot je pred svojim odhodom v Ameriko izjavil, da je pakt štirih velesil padel v vodo, ker je angleška demokracija spoznala, kaj se skriva pod tem paktom. Vsled tega je prišlo do zbližanja Francije z anglosaksonskim svetom.

Na občem zboru franc. socialistične stranke je ostala Renaudelova skupina, ki je za sodelovanje v vladi, v znatni manjšini proti Faur-Blumovi skupini. Večina poslancev socialistične stranke je prišla s tem v nasprotje s stranko, a bo kljub temu še naprej podpirala vlado.

V Washingtonu se bo po Herriotovi izjavi razpravljalo predvsem o ukrepih proti sedanji gospodarski anarhiji, proti neredu v carinskih tarifah in o cenah ter valutah.

Nemški veleposlanik v Londonu je v imenu svoje vlade protestiral proti protinemškemu govorom v angleškem parlamentu, zlasti proti govoroma Churchilla in Chamberlaina, dveh voditeljev konservativne stranke, ker sta se vmešavala v nemške notranje zadeve. Protest ne bo dal Hitlerjevi vladi nič drugega ko novo blamažo.

Križarska vojna proti Poljakom in Slovanom — to je zadnji namen hitlerjeve preureditve Nemčije, kakor je izjavil bivši angleški zunanji minister Chamberlain.

Adria prašek je boljši

Angleški zunanji minister Simon (izg. Sajmon) je izjavil, da ni bila angleška vlada nikdar za revizijo mirovnih pogodb, če se ta ne bi sklenila sporazumno med vsemi prizadetimi državami. Zadnji smisel rimskega pakta naj bi bil le ohranitev miru.

Göringova pot v Rim je bila brezuspešna, ker je Mussolini zagotovil dr. Dollfussu, da italijanska vlada ne bo trpela nobenega vmešavanja berlinske vlade v avstrijske notranje zadeve.

»Srbske Novine«, glasilo lužinskih Srbov, je prepovedala nemška vlada zaradi »zanikanja Nemcev«.

Nov zakon proti tužcem in zlasti židom namerava izdati Hitlerjeva vlada. Z novim zakonom naj bi se omejil dostop židov na srednje šole.

Nemški zun. minister v. Neurath je stopil v Hitlerjevo stranko.

Avstrijska vlada namerava prepovedati uvoz premoga. Soc. demokrati zahtevajo, da se trgovina s premogom monopolizira.

Na vseh avstrijskih ljudskih, meščanskih in srednjih šolah je zopet verski pouk obvezen.

V moskovskem procesu je bila izrečena sodba, po kateri so bili štirje obtoženci obsojeni na takojšen izgon iz Rusije, dvanajst obtožencev na zaporno kazen od 2 do 10 let, eden pa je bil oproščen. Pričakuje se, da bo tudi obsojenim Angležem spremenjena zaporna kazen v izgon iz Rusije.

Moskovsko sodbo smatrajo kot kompromisno, ki naj omogoči zopet normalne odnošaje z Anglijo. Angleški kronski svet pa je bil drugačnega mnenja in je prepovedal vsak uvoz ruskega blaga.

Amerika bo protestirala proti zasedbi bivših nemških kolonij v Tihem Oceanu. Japonska je doslej upravljala 1600 otokov, s svojim izstopom iz Zveze narodov pa izgubi ta mandat, posebno še, ker se je nasproti USA dogovorila podobno že 1. 1922.

Spor med Japonsko in sovjetsko Rusijo zaradi dogodkov ob vzhodno-kitajski železnici se je v zadnjem času še zelo poostil zaradi številnih aretacij sovjetskih državljanov. Karahan je proti temu protestiral pri japonskem veleposlaniku Otu.

Nova japonska ofenziva proti Kitajcem je, kakor poročajo, silno razburila Anglijo. Japonci so zasedli pristanišče Cing-van-tao in nameravajo določiti kot prestolnico Mančurije Peking. Dogodkom na daljnem vzhodu se pripisuje tako velik pomen, da so potisnili v ozadje celo zanimanje za svetovno gospodarsko konferenco.

Amerika za znižanje carin. Predsednik Roosevelt zahteva od kongresa pooblastilo, da sme na mednarodni konferenci v Washingtonu predlagati znižanje uvoznih carin za približno 40–50 odstotkov.

Konzum sladkorja je padel. Tvrdka Willett & Gray ceni svetovno porabo sladkorja v letu 1932. na 24.579.000 ton proti 26.442.000 tonam v letu 1931. Padec znaša 7 %.

Denarstvo

PLAČILNI PROMET Z ANGLIJO

Po vestih iz Beograda, bodo v kratkem ugodno zaključena pogajanja med našo državo in Anglijo glede ureditve plačilnega prometa med obema državama. Plačilni promet bo urejen na podlagi kompenzacijskega sistema.

BANKA ZA MEDNARODNE OBRAČUNE

Blizu Basela sta se sestala dr. Schacht in M. Norman. Sestanek je bil priprava za sejo Banke za mednarodne obračune in je trajal štiri ure. Obravnaval je vprašanje o udeležbi Reichsbanke na londonskem denarnem tržišču. Pripravlja pa se reforma nemške državne banke in zato se ta ne more spuščati v nikakršne eksperimente.

Zadnji seji Mednarodne banke je prisostvoval tudi nemški član, baron Kurt von Schröder. Pripravlja se občni zbor. Na mesto odstopivšega predsednika Melhiora (Hamburg) je izbran guverner holandske drž. banke dr. Trip. — Kredit Avstriji in Madžarski se podaljša znova za 3 mesece. Razen tega so se na seji obravnavala vprašanja lastne administracije in navzadovanja bančnih poslov.

FRANCIJA ZAHTEVA VRNITEV NA ZLATI STANDARD

Novi francoski poslanik v USA de la Boulaye je izjavil ob svojem prihodu v Washington, da se je francosko mnenje o krivici svetovne vojne izpremenilo. Gospodarski odpravi sedanjih omejitev pa bi bila nasprotna, čim bi se države vrnile k zlatemu standardu in znižale svoje carine.

PREISKAVA PROTI BANKI MORGAN

Predsednik bančnega odbora ameriškega senata je obvestil ta odbor, da je bila izročena banki Morgan vprašalna pola z mnogimi vprašanji. Banka pa na mnoga teh vprašanj ni hotela odgovoriti, ker je odrekala odboru pristojnost za takšna vprašanja. Zato zahteva odbor, da mu se nato poveča njegova pooblastila. Banka je nato pristala, da njene knjige pregleda odbor, zahtevala pa je, da se o pregledu ne sme poročati javnosti.

*

Predsednik Roosevelt namerava predložiti senatu poslanico, v kateri bo priporočal izdajo 4 odstotnih drž. nakaznic v višini 2 do 3 milijard dolarjev, s katerimi bi se konvertirali vsi hipotekarni dolgovi fermerjev, ki tako ne bi plačevali več ko 4 in pol % obresti za svoje dolgeve.

Legionarska banka v Pragi izkazuje za l. 1932 5,065.000 Kč čistega dobička in bo izplačala 6% dividendo, 12 Kč od delnice.

Dunajske banke in hranilnice so znižale obrestno mero od 3,75 na 3,25%.

Ameriški senat je odobril zakonski načrt, ki prepoveduje vsako posojilo vladam, ki niso izpolnile svojih obveznosti do U. S. A.

Njujorska Federal Reserve Bank je znižala eskontno mero od 3,5 na 3%.

Vsled padea punga je končno vendarle priznala madžarska Narodna banka premijo v višini 20% in sicer pri izdajanju deviz za potniški promet. To pa ne velja za potniški promet z Italijo, Jugoslavijo in Češkoslovaško.

Že v 24 urah

barva, pleštra in keramične snati oblike, klobuke itd. Skrebi in svetilnika, srajce, ovrtnike in manšete. Pere, sušil, munga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, — Selenburgeva ul. 8
Telefon št. 22-72

PRODUKCIJA ZLATA

V letu 1932 je znašala produkcija zlata po vrednosti 101,5 milijonov funtov napram 94,3 milijonom v letu 1931 in 96,7 milijonom v letu 1913; ko se je do leta 1932 pridobilo največ zlata. V britanskih deželah se je pridobilo zlata za 71,6 milijonov, v vseh ostalih državah pa za 29,9 milijonov. 70 odstotkov vsega zlata se nahaja v posesti dveh emisijskih bank: francoske in ameriške. Zelo je zadnji dve leti narasel izvoz zlata iz Indije, ki je nekoč največ uvažala zlata. Tako je Indija leta 1924/25 uvozila zlata za 12,02 milijonov, izvozila pa samo za 59 tisoč funtov. Nato je uvoz zlata stalno padal in znašal v letu 1930/31 samo še 2,3 milijonov. Leta 1931/32 pa je bila Indija že v trgovini z zlatom pasivna in je uvozila zlata za 445 tisoč, izvozila pa že za 8 milijonov. Lani je Indija uvozila zlata za 143 tisoč, izvozila pa za 6,6 milijonov funtov.

O. Pehani:

Organizacija kliringa

Dejstvo, da je ameriški kliring nastal, se razvijal in zrastle do današnje višine v kolikor toliko normalnih denarnih razmerah, ni noben vzrok, da bi se mi stvari ne lotili, z izgovorom, češ da ni pri nas takšnih pogojev.

Pomislek zaradi »pomanjkanja potrebnih pogojev« bi se mogel naslanjati le na pomanjkanje gotovine in na po njem nastali gospodarski zastoj. Ta pomislek pa ne drži iz razloga, ker je klirinški »denar« kot neoficijalno plačilno sredstvo s svojim dejansko realnim in nezlatim kritjem skoro popolnoma neodvisen od »zlatega« denarja oficijalnih bankovcev, ker ima svojo lastno mobilno sposobnost. Navedena »skoro« polna neodvisnost nas seveda ne bo motila, če nismo malenkostni, ker toliko tekoče gotovine imamo navzlic močnemu teženju vendarle, da zadostuje za izpolnitev onega kliringa, ki more spraviti naše gospodarstvo do normale po naših pojmi. Neobhodno potrebna izpolnitev kliringa po bankovcih obstoja namreč samo v plačilih za državne blagajne (davkarja, monopol, pošta, železnice in Narodna banka za devize), za katere plačila bomo ravno lahko rezervirali vso še preostalo gotovino, dočim naj bi se v privatnem prometu posluževali za notranjo uporabo enakovrednega neoficijalnega žiralnega in klirinškega denarja. Ker bo tako rekoč brahijalna sila navedenih državnih blagajn poganjala v ohtok gotovo količino oficijalnih bankovcev slej ko prej in je teženje pod dotično količino izključeno, bomo imeli za potrebno dopolnitev neoficijalnega klirinškega denarja vedno dovolj državnih bankovcev. Sicer pa bosta dokaz enakovrednosti neoficijalnega denarja z oficijalnim in zadostna množina količinsko relativno neomejenega neoficijalnega terciarnega in kvartarnega denarja dokazala sama po sebi nesmisel nadaljnjega teženja oficijalnih bankovcev in tako bo kliring spravljen poskrito gotovino zopet v promet. Tedaj bomo imeli za naše, sedaj dejansko podnormalne gospodarske razmere, zopet dovolj oficijalnih plačilnih sredstev in bomo tedaj neoficijalni klirinški denar lahko ali nazadnjaško zopet odstavili, ali pa ga bomo ohranili še naprej za pospeševanje splošnega gospodarskega napredka.

Če ima sicer polnovredni neoficijalni in od likvidnosti bank ali od količine krožeče gotovine odvisni terciarni denar hranilnih knjižic in žiro-računov pri bankah svoje resnično kritje za nas v zlatu enakovrednih realnih zastavah v obliki meničnih, hipotekarnih in sličnih posojil, je povsem naravno, da more prav isto kritje služiti za podlago tudi klirinškemu denarju in zato ne potrebujemo »zlatih« bankovcev, kakor bi se morda glasil pomislek zaradi »pomanjkanja potrebnih pogojev«. Da spremenimo danes zaradi pomanjkanja gotovine zamrzla posojila ali stvarne zastave istih in po njih zamrzle vloge v samostojno mobilen klirinški denar, je treba izvesti samo koncentracijo gotovega dela posojilnih kritij denarnih zavodov v primerno

organizirani klirinški centrali denarnih zavodov.

Na podlagi tamkaj koncentriranih stvarnih kritij naj bi dodeljevala klirinška centrala svojim članom-denarnim zavodom položenemu kritju odgovarjajoča posojila, ki bi jih likvidirala z nakazili (kliring!) od denarnega zavoda do denarnega zavoda. Da se raztegne delokrog klirinških nakazil od pri nas običajnih in razmeroma redkih imetnikov tekočih računov pri denarnih zavodih tudi na priproste ljudi, bi se mogle uvesti posebne, na prinosnika glaseče se klirinške nakaznice, ki bi prehajale iz rok v roke prosto in brez vsakih posebnih operacij, slično, kakor je pri oficijalnih bankovcih, dokler bi nakaznica ne prišla v roke trgovca ali podjetnika, ki bi jo poslal v banko v svrhu dobropisa na svoj račun.

Kakšno pravno obliko naj bi imela ustanova klirinške centrale in kakšno obliko naj bi imela klirinška nakazila in nakaznice, je manjše važnosti, glavno je le, da se v današnjih časih silnega pomanjkanja gotovine neoficijalno pomožno plačilno sredstvo sploh ustvari.

Kako organizirati kliring.

Pri vprašanju, kako naj bi v naši državi organizirali kliring, ki je v gotovem oziru vendarle solidarnega značaja, pridemo do

ugotovilve, da imajo posamezne pokrajine naše države prav različen ustroj denarstva, pa tudi različno pravno postopanje in poslovno pojmovanje. Iz teh vzrokov bi ne bilo priporočljivo izvesti klirinške organizacije centralistično, temveč samostojno po posameznih pokrajinah. Klirinška organizacija, ki bi bila ustanovljena recimo za samo Dravsko banovino, bi imela sicer že precejšen uspeh, saj bi bil akcijski radius naših klirinških nakazil raztegnjen na vso našo banovino. Na njenih mejah bi se stvar vendarle ustavila in preko Sotle bi bili navezani zopet le na bankovce, ki jih je tako silno malo.

V kolikor bi hotele izvesti prekoristno klirinško organizacijo tudi druge pokrajine naše države, bi bilo mogoče povezati posamezne pokrajinske klirinške zavode v skupni državni klirinški centrali brez vsake nevarnosti za ostale, če bi ena ali druga pokrajinska centrala propadla zaradi nesolidnega in lahkomisljenega postopanja pri podeljevanju nakazilnih kreditov. Nakazila med posameznimi pokrajinskimi centralami bi se v državni centrali sicer večinoma kompenzirala, vendar naj bi uživala za sigurno izpolnitev medsebojnih nakazilnih obveznosti upajoče centrale do aktiv dolžnih pokrajinskih central prvenstveno zastavno pravico. Za slučaj propasti pokrajinske centrale bi prišle tako do pokritja najprej druge pokrajinske centrale in bi si domači zavodi dotične propadle centrale porazdelili preostala aktiva šele v drugem redu. Pri raztegnitvi klirinške organizacije od posameznih pokrajin na vso državo po opisanem edino mogočem načinu bi dosegla vsa danes zamrzjena terciarna plačilna sredstva raznih vlog pri denarnih zavodih akcijski radius samostojne cirkulacijske sposobnosti čez vso državo.

Popolnoma naraven pojav današnjih finančnih nepravil je seveda pravcata poplava raznih sanacijskih načrtov. Ker morejo večinoma praktično neizvedljivi predlogi današnje kolobocije v pojmovanju stvari samo še povečati, je potrebno, eliminirati iz sanacijske kombinacije one faktorje, ki sploh ne pridejo v poštev.

Zagreda denarnih zavodov, pritisk vlagateljev in potrebe gospodarstva po gotovini so tolike, da na zadostno pomoč Poštne hranilnice, D. H. B. in P. A. B. absolutno ni računati. Celo Narodna banka bi mogla »pomagati« le s tako ogromno inflacijo, da bi ta »pomoč« ne bila več nikakva pomoč. Pomanjkanje denarja kot plačilnega ali menjalnega sredstva se da odpraviti samo s pomnožitvijo polnovrednega denarja. Oficijalni denar, če naj bo polnovreden, pa potrebuje poleg realne tudi zlato substanco, ki je pri nas za nov denar ni in ki nam je danes nihče posodil ne bo. Številčno dvignemo naše bankovce sicer lahko do astronomskih števil, oficijalni papir lahko pomnožimo ad libitum, ne pa tudi oficijalnega denarja, ker papir izgubi na vrednosti toliko, kolikor ga natisnemo brez zlata.

Ali se izvaja inflacija bankovcev s posojili Narodne banke denarnim zavodom na direktno zastavo menic, hipotek itd. ali pa indirektno na zastavo nekakih, na novo ustvarjenih obligacij, ki naj se izdajo dedarnim zavodom proti zastavi menic, hipotek itd., je pač popolnoma vseeno. Zastava originalne ali spremenjene oblike nezlatih, stvarnih dobrin ima za kritje oficijalnih bankovcev vedno enako vrednost in nima še tako virtuozno spreminjanje oblik stvarnega kritja prav nikakega izboljševalnega vpliva na mednarodno obravnavanje oficijalnega denarja, ki je brez drugačne možnosti podvržen neizprosni zlati teoriji bankovcev. Zato so vsi načrti, ki gredo za povečanjem oficijalnega denarja brez zlata, brez vsake vrednosti in ne more nobeno, še tako mojstrsko zamišljeno spreminjanje stvarnega kritja, kaj predugačiti. Če nam gre resno za dosego povečanja polnovrednega plačilnega sredstva, bomo izvedli široko organiziran kliring, ker je to najboljše rešitev.

Vsekakor pa je popolna pasivnost v obravnavanju sodobne denarne stiske najslabše stališče, ki ga je mogoče zavzeti.

ITALIJA IZVAŽA VEČ LESA V ARGENTINO

Iz Milana poročajo, da je Italija izvozila v Argentino lesa in lesnih izdelkov v letu 1932 za 3,1 milijonov lir, dočim v letu 1931 le za 2,8 milijonov lir.

Zunanja trgovina

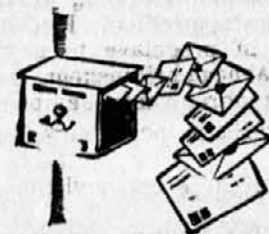
ITALIJA IN NEMCIJA OMEJUJETA UVOZ LESA

V svoji avtarkistični politiki je začela Nemčija tudi omejevati uvoz lesa. Najbolj prizadete od tega omejevanja bodo Avstrija, Češkoslovaška, Poljska, skandinavske države in Rusija. Indirektno pa tudi Jugoslavija in Rumunija, ker bosta Avstrija in Češkoslovaška skušale nadomestiti izgubo v Nemčiji na italijanskem trgu. Ker itak pada uvoz lesa v Italijo, bo konkurenca na italijanskem trgu tem bolj ostra.

*

Sovjetska trgovina pred preorientiranjem? »Times« poročajo, da je izdala sovjetska vlada vsem svojim gospodarskim podjetjem nalog, da preiščejo možnosti za popolno preorientacijo sovjetskega uvoza. Uvoz iz Nemčije in Anglije naj bi se ustavil, zato pa bi se nabavljali stroji, aparati in drugi izdelki v Franciji, Švedski, Poljski, Češkoslovaški in Združenih državah Sev. Amerike.

Izvoz iz U. S. A se je v letu 1932 zmanjšal v primeri z letom 1931 po količini za 23 %, po vrednosti pa za 33 % (od 2.424 na 1.612 milijonov dolarjev). Uvoz pa se je zmanjšal po količini za 20 %, po vrednosti pa za 37 % (od 2.091 na 1.323 milijonov dolarjev). Trgovinska bilanca je kljub zelo zmanjšanemu obsegu še vedno aktivna za 290 milijonov dolarjev.

„KVERTA“
D. Z. O. Z.

LJUBLJANA
Karlovška c. 2 Vožarski pot 1

TVORNICA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

FINANČNE SKRBI ŠVICE

Te dni je imel švicarski finančni minister govor, v katerem je navedel glavne smernice vladne finančne politike.

Letošnji švicarski državni deficit znaša 150 milijonov švicarskih frankov, od katerih odpade 50 milijonov za amortizacijo dolga švicarskih železnic. Ves dolg švicarskih železnic znaša 900 milijonov in se bo v nekaj letih amortiziral iz rednih proračunskih dohodkov. Poleg tega je treba še upoštevati deficit kantonov, ki znaša okoli 120 milijonov švicarskih frankov. Skupni deficit znaša torej 270 milijonov. Ta vsota je tako velika kakor so znašali v letu 1913 vsi državni in kantonalni davki. Leta 1932 so znašali državni in kantonalni davki že več ko eno milijardo, narodni dohodek pa je bil manjši kot v letu 1913. To dejstvo zahteva prav odločne ukrepe vlade. Zlasti pa je treba z največjo odločnostjo pričeti zmanjševati državne izdatke in finančno ministrstvo je že izdelalo načrt, po katerem bi bilo mogoče prihraniti okoli 40 milijonov frankov. Poleg tega pa bo treba tudi zvišati nekatere davke in tako se namerava povečati davščina na tobak in na alkohol. Prva naj bi dala 40, druga pa 30 milijonov novih dohodkov. Sprememba takšne bi dala novih 12 milijonov. Znižali bi se tudi prejemki državnih nameštencev in sicer za 7 in pol odstotka in bi bili s tem njihovi prejemki še vedno za 10 odstotkov večji, kakor pa so bili leta 1928. Če bi pa kriza trajala še naprej, potem bo neizogibno, da se bodo zahtevale od večjih premoženj še posebne žrtve, ki pa bodo le začasne.

Občni zbori

Kmetska posojilnica na Vrhniki ima 51. občni zbor v torek, dne 25. aprila ob polstirih v zadrugi pisarni.

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani sklicujejo XIV. občni zbor na dan 29. aprila ob 11. dop. v lastnih prostorih, Tyrševa 35.

Zagrebaški bančni sistem

Zadnja ameriška bančna kriza, ko je večina velikih zavodov morala ustaviti za nekaj dni izplačila, povzroča, da se je povečalo zanimanje za največje svetovne bančne sisteme, posebno pa za angleški sistem.

Angleži so penosni na ta sistem. Njihove finance so koncentrirane v pet velikih bank, in sicer: Lloyds bank, Barkley, National p., Westminster in Midland. To so delniške družbe s skupaj 99 milijoni funtov sterlingov kapitala, ki se deli na akcije po 1025 funtov. Število delničarjev pa je zelo majhno. Vse te banke vodi in nadzira poseben direktorij s predsedniki. Po-

družnice imajo 8500 s samostojnimi upravnimi in s 50 do 55 tisoči uradnikov. Vloge znašajo približno 2 milijardi. Njihovo najvišje načelo je **likvidnost**. Zato zadržujejo v blagajni trajno 362.000.000, oz. jih založe v Angleški narodni banki. 126 milijonov nalože v drugih bankah kot vloge na pokaz. Takšne likvidnosti nimajo niti drugi evropski niti ameriški sistem.

Drugo načelo angleškega sistema je **varnost**, ker se naslanja samo na državne papirje. Zadnje izvestje izkazuje ta nakup v znesku 667 milijonov funtov.

Angleške banke imajo zelo **stroga načela** tudi za posojila in sicer posojajo največ trgovini, ki so ji lani kreditirali okoli 1 milijardo. Procent za investicije je natanko

določen. V celoti je razmerje kapitala z vlogami 1:20. Te banke imajo večino narodnega imetja, zbranega v efektihi nekoliko milijard. V evropski bančni krizi se je najbolj povdarjalo, da je takšno razmerje med kapitalom in vlogami povzročilo ne-likvidnost. Angleški primer je zadosten dokaz, da odloča predvsem moralni kapital, a tega ustvarja sposobna uprava.

Angleška deviza je »najprej varnost«. Zato se banke ne spuščajo v transakcije z neznanimi osebami, omeje se na nekatere vrste transakcij in vendar obsegajo vse gospodarstvo. Trajna odlična višina njihovih dividend (18 do 20%) dokazuje njihovo trdnost. Noben menažer podružnice nima pravice, dati niti najmanjši kredit, marveč ga določa samo centrala. Avtonomen je le odobreni promet. Dvojna kontrola predpisuje stroge kazni za vsak prestop. Poneverbe so nemogoče. Drugo kontrolo opravljajo diplomirani knjigovodje, ki jih imenujejo delničarji sami. Ta institucija je postala splošna. Knjigovodje so teoretični in praktični strokovnjaki. Kontrola traja včasih po nekoliko mesecev. Poročila dobi centrala.

Vzornost angleškega sistema in poslednja bančna kriza v drugih državah sta povzročili, da se v zadnjem času uvaja ta sistem tudi drugod. To pa bi utegnili bistveno spremeniti naše bankarstvo, kajti v Angliji se banke vobče več ne bavijo s hipotekarnimi posojili, emisijami in drugimi finančnimi transakcijami, marveč so za to specialni denarni zavodi. Zbog tega pa je tudi pregled lažji in angleške banke sestavijo bilanco že v prvih dneh januarja.

Gotovo je **knjigovodstvo** angleških bank največja odlika njihovega sistema. Knjigovodstvo je istinito in ne pozna razlike s politiko bilansiranja, ki se je uvedla na kontinentu. Temu principu se poskuša po angleškem vzorcu približati sedanja nemška bančna reforma. Pa tudi dejstvo, da se je svetovni kliring osredotočil v London, kjer doseže 40 milijard funtov letno, zadošča, da so Angleži lahko ponosni na svoj bančni sistem.

»Službeni list« kraljevske banske uprave Dravske banovine z dne 15. aprila objavlja: Zakon o konvenciji o ureditvi trgovinskih terjatev s poboto med kraljevino Jugoslavijo in Belgijsko-luksemburško gospodarsko unijo. Popravek k proračunu izdatkov in dohodkov Dravske banovine za leto 1933/1934. — Naredba banske uprave o podpiranju brezposelnih in pobiranju delomrznosti. — Naredba o nameščanju zapri-seženih gozdnih čuvajev v Dravski banovini. — Objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin. — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Konkurzi in poravnave

Razglašja se konkurz o imovini Kasimirja Josipa, trgovca v Turskem vrhu. Konkurni sodnik dr. Poznik, upravnik mase dr. Jurij Sluga, odv. v Ptuj. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Ptuj 24. aprila ob 9. Oglasitveni rok do 15. maja. Ugotovljeni narok 22. maja ob 9.

Potrjuje se poravnava Gradbeno podjetje Ročak & Co. d. z o. z. v Trbovljah.

Tržna poročila

Mariborski trg. Na svinjski sejem dne 14. aprila 1933 je bilo pripeljanih 63 svinj. Cene so bile te: Mladi prašiči, 5—6 tednov stari, komad 80 do 120 Din, 7—9 tednov stari 130 do 170; 3—4 mesece stari 230 do 350; 5—7 mesecev 400 do 550; 8 do 10 mesecev 560 do 580; 1 leto 700 do 900; 1 kg žive teže 750 do 8, mrtve 11 do 12 dinarjev. Prodanih je bilo 28 svinj.

DUNAJSKI TRG

Na zadnji živinski sejem je bilo prignanih 1762 glav goveje živine, od te 102 iz Jugoslavije. Cene so bile te: najboljši voli po 155 do 160, I. vrste po 130 do 145, II. vrste po 115 do 125, III. vrste po 085 do 095; krave I. vrste po 105 do 115, II. vrste po 085 do 1, bik po 095 do 112, klavna živina po 065 do 084. Najboljša živina je ohranila svojo ceno, ceno drugi živini pa je padla na stopnjo prejšnjega tedna.

Na dunajski svinjski trg je bilo postavljenih 5625 pršutarjev in 4011 špeharjev, od zadnjih je bilo 2135 iz Jugoslavije. Cene so bile te: Špeharji I. vrste od 147 do 152, špeharji II. vrste po 140 do 145, kmetski po 145 do 155, pršutarji po 140 do 160, najboljši po 165 do 170 šilingov za kg žive teže. Na splošno so se cene dvignile za 5 grošev pri kg.

JAČONI TRG

Ker je bila potreba na jajcih za velikončne praznike pravočasno pokrita, je nastala neposredno pred prazniki mlačna tendenca in je vsled tega nakupna cena na debelo padla na 32,5 do 35 par za kos.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama.

Cetrtek, 20. aprila: Hamlet. — Red B. Petek, 21. aprila: Zaprto. Sobota, 22. aprila: Dame z zelenimi klobuki. — Red Sreda.

Opera.

Cetrtek, 20. aprila: Nižava. Gostovanje tenorista Marija Šimenca. — Izven. Petek, 21. aprila: Zaprto. Sobota, 22. aprila: Pri belem konjičku. — Izven. Globoko znižane cene od 30 Din navzdol. Nedelja, 23. aprila: Parsifal. — Izven. Znižane cene.

Vpisale so se nastopne firme:

Sedež: Celje.
Besedilo: Industrija volnenih izdelkov Peter Majdič, Celje.
Obratni predmet: izdelovanje volnenih izdelkov.
Imetnik: Paljaga Deša, industrialka v Sp. Hudinji št. 4 pri Celju.

Okrožno sodišče v Celju, odd. I., dne 30. marca 1933.
Firma 90/33 — Rg A III 167/3.

*

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: »Kamen, družba z o. z.«
Obratni predmet: Pridobivanje, obdelava in predelava in prodaja tehnično uporabnega hribinskega materiala, predvsem obratovanja kamnolomov.

Družbena pogodba z dne 18. marca 1933.

Družba je ustanovljena za nedoločen čas.

Višina osnovne glavnice: Din 61.000. Na to vplačani zneski deloma v gotovini, deloma v hranilnih knjižicah: Din 61.000.—

Poslovodje: dr. ing. Nagode Črtomir, docent v Ljubljani, Mirje 15; ing. Umek Anton, pooblaščen inženjer v Ljubljani, Igriška ulica 3.

Družbo zastopata in podpisujeta družbino firmo kolektivno po dva poslovodji ali en poslovodja in en prokurist.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 24. marca 1933.

Firma 252/33 — Rg C V 109/1.

*

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Trgovina z juto, družba z omej. zav.
Obratni predmet: Trgovina z juteni-mi izdelki.

Družbena pogodba z dne 7. aprila 1933.

Višina osnovne glavnice: 25.000 Din. Poslovodja: Zore Rudolf, trgovca v Ljubljani, Florjanska ul. št. 26.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 8. aprila 1933.

Fi 18/33 — Rg C V 111/1.

*

Sedež: Prečna.
Besedilo: Anton Košir in tovariši, opekarna Krka javna trgovska družba v Prečni.

Obratni predmet: Nabavljanje, izdelovanje in razpečevanje vseh vrst glinastih izdelkov.

Družbena oblika: Javna trgovska družba od 20. marca 1933.

Družabniki: Košir Anton, posestnik in gostilničar v Prečni št. 27, Krevs Anton, posestnik v Prečni št. 4, in Sedaj Viljem, poslovodja elektrarne »Novobor« v Novem mestu, Proštijska ulica št. 1.

Za namestovanje upravičen: Družabnik Sedaj Viljem.

Okrožno sodišče v Novem mestu, odd. II.,

dne 1. aprila 1933.

Firma 33/33 — Reg A II 60/1.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Maribor.

Besedilo: »Jugoelektra«, elektrotehnično podjetje Venko Albert in drug.

Pravico družbo zastopati in firmo podpisovati imajo vsi družabniki, in sicer Saks Franjo samostojno, ostala družabnika Schreiber Ivan in Venko Albert pa kolektivno.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru, odd. I.,

dne 30. marca 1933.

Firma 242/33 — Reg. A III 229/3.

*

Sedež: Sv. Lenart pri Brežicah.

Besedilo: Leonard Treppo.

Obratni predmet: opekarna.

Kot sedanjí imetnik tvrdke se vpiše Treppo Hermina, pos. pri Sv. Lenartu pri Brežicah.

Okrožno sodišče v Celju, odd. I., dne 4. aprila 1933.

Firma 157/33 — Pos. II 193/5.

*

Sedež: Zalog pri Ljubljani.

Besedilo: »Krenos« pekarija in prodaja pekarskih izdelkov.

Besedilo firme odslej: »Krenos in drug, pekarija in prodaja pekarskih izdelkov.«

Družbo zastopata in za njo podpisujeta oba družabnika Krenos Franc in Cesnik Leopold, vsak samostojno tako, da eden izmed njiju lastnoročno zapiše besedilo firme.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 24. marca 1933.

Firma 236 — Rg A VII 118/2

Izbrisala se je nastopna firma:

Sedež: Maribor.

Besedilo: Kuhar & Zemljič.

Obratni predmet: zastopstvo in skladišče za železo in železno tvrdke D. Rakusch, veletrgovine z železno v Celju.

Zbog razpusta družbe.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru, odd. III.,

dne 30. marca 1933.

Firma 269/33 — Rg A II 16/9.

Brzjavlj.: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale
Lastnik: Josip Verlič

Ljubljana
Zaloga šprita, raznega žganja in konjaka.
Mineralne vode.
Ceniki na razpolago.

Ustanovljeno leta 1840

Trgovci in industriji!

Trgovski list

se priporoča za inseriranje!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Jvan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudniške vode.

Točna in solidna postrežba! — Zantevajte cenik!

Motvoz Grosuplje

domać slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani